

Happy Families

Starbucks: Is it Kosher? Part II

Show# 24 | June 20th 2015

שערי קדושה חלק א שער ב

ונמצא כי יותר צריך לזהר ממדות הרעות יותר מן קיום המצות עשה ולא תעשה כי בהיותו בעל מדות טובות בנקל יקיים כל המצות:

רמב"ם הלכות דעות פרק ב הלכה ג

אמרו חכמים הראשונים כל הכועס כאילו עובד עבודת כוכבים.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואיך - פירושה הוא, זיל גמור.

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יז עמוד א

דריש ר"ע: איש ואשה, זכו - שכינה ביניהן.

אמרי הרי"ם פרשת במדבר

שבת שלפני שבועות נקראת שבת דרך

ארץ לפי שדרך ארץ קדמה

לתורה, הכנה לקבלת התורה. (כ"ב ויג)

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ה עמוד א- עמוד ב

תנו רבנן: מי יתן והיה לבבם זה להם - אמר להן משה לישראל: כפויי טובה בני כפויי טובה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל: מי יתן והיה לבבם זה להם, היה להם לומר: תן אתה. כפויי טובה, דכתיב: ונפשנו קצה בלחם הקלוקל; בני כפויי טובה, דכתיב: האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל.

תוספות מסכת עבודה זרה דף ה עמוד א

כפויי טובה - לכך קראם כפויי טובה שלא רצו לומר אתה תן לפי שלא היו רוצים להחזיק לו טובה בכך.

Doivid Lichtenstein- The lesson of the Meraglim

ספר חדושי אגדות מהר"ל מסכת סוטה דף ל"ד עמוד ב

ויש לך להבין כי ראוי שלא יבואו לארץ יוצאי מצרים שהיו יותר מבני עשרים, ודבר זה מפני כי היו רחוקים מן הארץ והיה הארץ נגדם, מפני כי הארץ יש לה ברכה טבעית, ויוצאי מצרים הכל היה שלא בטבע כי אם על ידי נסים, ומי שכל ענינו על ידי נסים וכל הנהגתו על ידי נסים מתנגד אל הטבע, ולכך היו יוצאי מצרים מוציאים דבה על הארץ, שאין הנהגת יוצאי מצרים כמו הנהגת באי הארץ מטעם אשר אמרנו, ולא היה רק יהושע בן נון מן אפרים וכלב בן יפונה הם חבבו הארץ, כי יוסף חבב הארץ ואפרים הוא עיקר זרעו, ודבר זה ענין מופלג מאד. וכן יהודה מפני שהוא קדוש הש"י זכה אל הארץ הקדושה, מכ"ש כל שבט לויים קדושים היו זכנו לארץ. וכל הדברים האלו מופלגים ועמוקים מאד מאד. ולכך היו מוציאים המרגלים דבה על הארץ, שהיו מוכנים להתנגד לארץ לגמרי, כי ההנהגה שהיו מתנהגים דור המדבר אינו כמו הנהגה שהיו מתנהגים באי הארץ. ודי בזה למבינים.

וענין שייכות בחי' אלו בקבלת עול מלכות שמים בפ' ראשונה דק"ש. היינו כי מואהבת עד ובשעריך הם מ"ב תיבין שהוא כנגד שם מ"ב דאנא בכח כמ"ש בפע"ח שער הק"ש פכ"ה והוא ג"כ בחי' מ"ב מסעות דיצ"מ כי בכל יום צ"ל בחי' יצ"מ היינו ממיצר תאוות נפש הבהמית והגוף כו'. והיינו בק"ש כמו שמסיים בק"ש אשר הוצאתיך מארץ מצרים כו' ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי, ושם נתבאר הענין דאנא בכח הם שבעה פסוקים שבכל אחד ו' תיבות וזהו ענין שבעה נרות הנמורה, כי שם מ"ב הוא בחי' העלאה ובשתיים יעופף כו' והיינו בחי' בהעלותך את הנרות כו' להיות ואהבת בכל מאדך, ולכן ואהבת ב"פ אור בחי' ההעלאה וההטבה. וענין וגולה על ראשה שהוא ענין התבוננות היינו פסוק ראשון דק"ש שמע ישראל כי שמע פירושו התבוננות ישראל לי ראש כו' ובחי' שמן היינו חכמה וביטול הנמשך בהבינה ודעת. וזהו כשמן הטוב על הראש וזהו ענין והחכמה תחיה, וכדכתיב כי עמך מקור חיים ועיין זח"ג דל"ד סע"א קפ"ז א':

ה ועו"ל פי' והחכמה תחיה ע"ד המבואר במ"א דפנימיות אבא דוקא הוא פנימיות עתיק אשר בחי' זו הוא פנימי התענוג עליון שהרצון נק' אחוריים לגבי בחי' זו כמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון והנה ש"י עולמות נמשכים מן ל"א נתיבות חכמה משא"כ הנתיב הראשון הוא למעלה מבחי' ש"י עולמות כמ"ש במק"מ פ' מצורע והיינו כי י"ל שהוא בחי' פנימי אבא כי ל"ב נתיבות פי' בס"י ע"ס וכ"ב אותיות א"כ הנתיב הראשון הוא הבחי' היותר עליונה שבע"ס דחכמה כו'. וזהו עין לא ראתה אלקים זולתך כי ל"ב נתיבות דחכמה הם ל"ב אלקים שבמע"ב ולכן נקרא ותורה אור ומחמת הכח הזה שבפנימיות אבא לכן והחכמה תחיה בעליה שהוא הרצון עליון ע"י

פרשה שלח

פי' לאנהגא בהון עלמין עלמין הם בחי' ההיכלות בחי' הכוללת ולאנהגא הוא בחינת הפרטיות שבתוכם וההיכל הוא מעלים ומסתיר אור א"ס ב"ה שלא יתגלה להם כ"א לפי השגתם שלא יהיו בטלים בא"ס ב"ה לפי שהם בעלי גבול מאין ליש ואינם מערך ומהות א"ס ב"ה שאין לו תחלה ואין לו תכלה ולכן צריך ההיכל להעלים ולהסתיר כו' (ובבחי' אצילות הוא בחי' אורות וכלים) עד שבהשתלשלות רבות נעשה שמים וארץ גשמי' שאין נראה בתוכם אלקות כלל כ"א בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע בחי' סט"א וזהו ענין ירידת הגשמה לעוה"ז השפל דוקא ירידה לצורך עלי' כדי לאכפיא לס"א ע"י סור מרע ועל ידי זה אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין שלא יהיו הכלים וההיכלות בבחינת מסתירים אור א"ס ב"ה רק שיהי' בחי' כלים לקבל גילוי אור א"ס ב"ה ע"י בחי' ועשה טוב מצות מעשיות רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא רק שמתחלה צריך להיות בחי' סור מרע בחי' אתכפיא סט"א כמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו' ועי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה ואז יכולים לקבל ע"י בחי' ועשה טוב גילוי אור א"ס ב"ה למטה ע"י רמ"ח מ"ע דאורייתא מחכמה נפקת והמצות הם רמ"ח המשכות מחכמה עילאה ולכן נקראים אברין דמלכא כמשל האברים שנמשך בתוכם חיות מהמוח כנראה בחוש שבמוח מרגיש כאב של כל האברים כו' כמו כן ע"י המצות נמשך א"ס ב"ה מבחי' חכמה עילאה לעלמין סתימין ועלמין דאתגליין. וחלב ודבש הם בחי' תרין דרועין חו"ג ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם כו'. שהוא בחי' המשכת אלקות ע"י מצות מעשיות רמ"ח אברין דמלכא וארץ ישראל מכוונת כנגד א"י שלמעלה (עיי' בשה"ש רבה ס"פ כמגדל דוד כפ"י מכוון לשבתך מכוון נגד שבתך זה בהמ"ק שלמעלה) ולכן עיקר המצות הוא בא"י דוקא והמרגלים היו במדרגה גבוה מאד

(*) ע"י בהוספות.

שלח לך אנשים כו'. ענין המרגלים שהיו נשיאי העדה אנשי שם כו' ומה טעם שלא רצו ליכנס לארץ ישראל. וגם להבין מהות מדרגת א"י. הנה כתיב הארץ אשר נתתי להם ארץ זבת חלב ודבש ומה שבח הוא זה. אך צריך להבין דהנה כל המצות מעשיות רובם ככולם תלויים דוקא בא"י ובפרט ענייני זרעים וקדשים (ובמדבר היו הקרבנות לפי שעה). הנה כתיב כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' וגו' וצריך להבין היתרון שבלחם והלא האדם ג"כ במאמר נברא כמ"ש נעשה אדם כו' ולמה צריך האדם לקבל חיותו מהלחם דוקא. אך הענין הוא כי מוצא פי ה' שבדצ"ח הוא ענין הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירת הכלים והאדם הוא מהתיקון ולכן צריך האדם לקבל חיותו מדצ"ח דוקא. לפי ששרה הרפ"ח ניצוצין הוא מאד נעלה כמבואר במ"א. וכמו כן ענין ירידת הגשמה לעוה"ז השפל דוקא הוא כדי לאכפיא לסטרא אחרא בכדי שע"ז אסתלק יקרא דקוב"ה כיתרון אור הבא מן החשך דוקא. וכמו עדי"מ מגרעין הנזרע בארץ שע"י הרקבון שנתקב ונפסד בארץ הוא צומח אח"כ בתוספת רב וכיתרון האור כו'. וביאור הענין דהנה אליהו אמר בתיקונים אנת הוא דאפיקת עשר תקונין וקרינין להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגלין כו'. עלמין הוא מלשון העלם ונק' בזוהר היכלות היכל החסד היכל הגבורה היכל הזכות כו' ובתוכם נשמות שנהנין מזיו השכינה ומלאכים שעומדים באהבה ויראה ופחד כו' כמו מחנה מיכאל בחי' אהבה ומחנה גבריאל בחי' יראה ופחד כמארז"ל נהר דינור יוצא מזיעתן של חיות כו' ואומרים שירה כל אחד ואחד לפי השגתו וההיכל הוא בחינת כולל שכולל כל הפרטיות שבתוכו כמו היכל החסד כללותו הוא חסד והפרטיות שבתוכו הוא חכמה שבחסד חסד שבחסד כו' וכל הע"ס וכמשל העיגול ובית שכוללים כל הפרטיות שבתוכם. וזהו

ובגמ"ח כי הנה אורייתא מחכמה נפקת ובאורייתא מתקיים עלמא ובאינון דלעאן בה כי דיבורם ממשיכים הארות והשפעות ח"ע מקור התורה לבחינת אותיות הדבור שבהן נברא העולם כו' והרי המשכה זו היא בחי' ירידה גדולה ולזה צריך לעורר חסד עליון הנמשך כמים ממקום גבוה למקום נמוך באתעדלית בצדקה וחסד תתאה שממשיכים חיים וחסד להחיות רוח שפלים ונדכאים וז"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל כו' כי אני ה' עושה חסד כו' כי החסד הוא הממשיך חיי החכמה למטה ואם לאו הרי נקראת חכמתו לבדו בלי המשכת חיים ממנה ח"ו עכ"ל וכנודע שגם למעלה המשכת הח"ע בבחי' אותיות הדבור נמשך ע"י המדות עליונות וזהו בחי' יעקב אותיות יבקע המשכת החכמה הבוקע דרך המדות ונמשך בהדבור. וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר ס"פ קדושים (דפי ע"א) ע"פ אתם עדי כו' ועמ"ש ג"כ מזה ע"פ והיה לכם לציצית גבי כי מאיש לוקחה זאת. ומכ"ז יובן ענין חטא המרגלים כי הנה עם היות אשר התורה נק' מדבר כמ"ש במדרש רבה פ' חקת פי"ט ע"פ ומדבר מתנה. אך עכ"ז כתיב בה הכל לעשות בארץ. ארץ היינו בחי' מצות מעשיות. כי גם להיות המשכות ח"ע לבחי' הדבור א"א כ"א ע"י קיום המצות מטעם הנ"ל. וע"ז נאמר אל יתהלל חכם בחכמתו כו' אלא ע"י חסד ומשפט וצדקה בארץ דייקא ע"י ממשיכים בחי' ח"ע. ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול. עוד יש לבאר כללות ענין זה באופן אחר קצת עפמ"ש בד"ה וידבר דעשרת הדברות בענין עסק התורה שנאמר וכל חפצים לא ישוו בה ואפילו חפצי שמים וע"ש בענין אם אין חכמה אין יראה. ועד"ז לא רצו המרגלים ליכנס לארץ ולקיים המצות רק להיות במדבר ומדברך נאווה כו' אך באמת טעו בזה טעות גדול כמ"ש בענין אם אין יראה אין חכמה שא"א כלל להמשיך אור התורה כ"א בהקדים תחלה בחי' קיום המצות וזהו אם אין יראה כו' וכמאמר קדשנו במצותיך וע"ז אח"כ ותן חלקנו בתורתך ובמתן תורה שהיה התגלות התורה בתחלה זהו הוראת שעה אבל לדורות א"א להיות כן וגם ישראל הבינו זה ולכן הקדימו נעשה לנשמע כו' ע"ש באריכות):

ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר כו' טובה הארץ מאד מאד
אם חפץ בנו הוי' והביא אותנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש. הנה להבין ענין דקדוק לשון הכתוב במה שאמר מאד מאד שני פעמים. וכן ארץ אשר היא זבת כו'. יש להקדים שרש ענין המעשה דמרגלים למעלה במה שלא רצו ליכנס לארץ ישראל וגינו אותה כו'. הנה מבואר בע"ח דשרש המרגלים הוא מבחי' עולם המחשב' הנק' לאה כי הם היו מדור המדבר שנקראו דור דעה ועל כן לא רצו להשפיל א"ע ליכנס לארץ ישראל שהוא מבחי' עולם הדבור הנק' רחל. ולהבין ביאור הדברים הללו בהיות ידוע שעיקר המצוה בכניסת א"י הוא כמ"ש לעשות בארץ כו'. דהיינו לקיים שם התורה והמצות כי יש כמה מצות שתלוי' בארץ דוקא כמו בנין בית המקדש ודומיהן כו'. והענין הוא כי הנה עיקר התורה והמצות הוא להבדיל בין הטהור ובין הטמא דהיינו בחי' ברורים לברר הטוב מן הרע שעל ידי השבירה דמלכין קדמאין דתהו נפלו רפ"ח ניצוצין דתהו ונתלבשו בנוגה להיות מעורב' טו"ר כידוע והם צריכים עלייה והיינו ע"י שיתבררו ויורדו תחלה מן הרע הקשור בהם ואז יהיו יכולים אחר כך להתעלות למעלה למקור שרשן והוא ענין המצות מעשיות מ"ע ומל"ת שע"י הלי"ת נפרד הטוב מן הרע וע"י העשיה הוא בחי' עליית הטוב למעלה כו'. דהיינו עד"מ כשעושה איזה מצוה כגון שנוטל אתרוג לנענע בו או צמר ועושה ממנו ציצית שהאתרוג והצמר הם

ולא רצו להשפיל א"ע למצות מעשיות שהוא בחי' המשכת אור א"ס ב"ה למטה ואמרו על א"י שהיא אוכלת יושביה שהיה בדעתם שאם יהיה גילוי אור א"ס ב"ה למטה כמו למעלה יתבטלו ממציותם לגמרי. וזהו אוכלת יושביה ורצו להיו' במדבר דוקא ומדברך נאווה שהוא המשכת אור א"ס ב"ה לבחי' הדבור בחי' מלכות בחי' א"י שלמעלה ונקראת בשם בחי' ארץ לפי שהיא בחי' התחונה שבאלקות כמ"ש והארץ הדום רגלי כו'. (ועמ"ש בד"ה והיה מספר בני ישראל) וכתיב ה' בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא בחי' הדבור דבר ה' ששרשו מחכמה וכנראה ממשל התינוק שכל זמן שאין לו מוחין דיניקה בשלימות אע"פ שיש לו קול אותיות פשוטים אעפ"כ אינו יכול לדבר ולצרף את האותיות והוא מחמת שאין החכמה בשלימות לחלק הקול ולצרף האותיות כרצונו כו'. ורצו המרגלים שיהיו כל ההמשכות מחכמה עילאה לבחי' דבור א"י שלמעלה ששם יש ג"כ בהמ"ק וירושלים וכל הבחי' (כמ"ש בגמרא בפ"ק דתענית דף ה' ע"א ובח"א פ' שלח דס"א ע"ב) אבל יהושע וכלב אמרו טובה הארץ מאד מאד שע"י א"י שלמטה דוקא בחי' מצות מעשיות דוקא יומשך בחי' אור א"ס בחי' מאד בלי גבול בבחי' עלמין סתימין ועלמין דאתגלין וזהו מאד מאד. ב' פעמי' מאד. עלמין סתימין ועלמין דאתגלין כי באמת עיקר כוונתו ית' שיהי' דירה בתחתונים דוקא כמארז"ל נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו' ושיהיה נגלה לעין כל בשר ושיהיה הגילוי למטה כמו למעלה ואדרבה ביתר שאת ויתרון אור הבא מן החשך דוקא כו'. כי באמת כל שהוא מדרגה היותר גבוה מאד מתגלה בדבר היותר תחתון דוקא ביתר שאת ולמשל מבר שכל גדול שא"א לו לגלות חכמתו להמקבל שכלו בדבור כי אם ברמו במעשה דוקא יכול לגלות ביתר שאת כענין מאמר רז"ל די לחכימא ברמיזא. עוד משל מחותם של אבן טוב בהיר שע"י בהירותו אינם ניכרים האותיות בו ונכרים ונתגלים האותיות על השעוה דוקא בגילוי לעין כל וז"ש וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וכו' שע"י מעשה שהוא בחי' הסתכלות בל"ב חוטי' הגשמיים יבא מזה לזכרתם את כל מצות ה' לפי שהטלית הוא בחי' אור מקיף והציצית שהם ל"ב חוטי' בחינת ל"ב נתיבות החכמה שנמשכים ע"י אור"מ ואי אפשר שיורמו כי אם במעשה דוקא היפך מחשבת המרגלים כו'. ומשה רבינו ע"ה שהיה מבחי' דור דעה ובמדרגה גבוה מאד נעלה לא היה לו באפשרות לבא לא"י ואף על פי כן התפלל תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן לבא לארץ ישראל מפני שזהו עיקר המכוון ותכלית הבריאה כנ"ל ואעפ"כ לא זכה ויהושע דוקא מכניס כו':

ב (וזהו דא"י ארץ שבעה עממין שע"י בירור ז' מדות דתהו ע"י
המצות מעשיות ע"י נמשך גילוי אור א"ס בכלוהו עלמין
ודרך כלל הם ג"כ ז' היכלות. משא"כ מדבר זהו ההמשכה רק למעלה
כפנימית ולא בחיצונית עלמין והיכלות דעשי' ועיין מזה באגה"ק סד"ה
ויעש דוד שם שכדי להמשיך הגילוי בעשי' זהו ע"י המעשה דוקא
כו' ע"ש. ובאמת כדי להיות ההמשכה למטה היינו ע"י שההמשכה
ממקום עליון יותר כמ"ש במ"א ע"פ אל עליון גומל חסדים טובים.
וגם להפך שבמעשה דוקא לפי שהוא למטה מבחי' הדבור יוכל להיות
הגילוי מבחי' עליונה יותר וכענין לחכימא ברמיזא מה שא"א להתגלות
ע"י אותיות הדבור כו'. וביאור ענין זה יובן מ"ש במ"א בביאור ע"פ
ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו' גבי מעלת הנשמות על
המלאכים שמבחי' דבור כו' ע"ש. ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי ע"י
שמתקן מעשיו כו' נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה ע"ש
והיינו לפי שע"י ממשיכים ממקור הח"ע ופנימיותה ועוד כי א"א
ג"כ להמשיך גילוי ח"ע ע"י התורה כ"א ע"י מעשה המצות והוא
כמ"ש באגה"ק שם סד"ה ויעש דוד שם וז"ל לכן ארז"ל האומר אין
לי אלא תורה בלי גמילות חסדים אפילו תורה אין לו אלא בתורה

בעזה"י, ולזאת נאמרו ב' פעמים ומצא להם בצאן ובקר ובדגים, והשיב לו
 השם יתברך שיתן עופות שטעונים שחיטה ומותרים במדבר:

אחי"ת 1234567 | אוצר החכמה

חנני השם יתברך פירוש ה' תקצר כו', פשוט על פי פירוש רש"י
 שלעולם גם בשעת חטא עמו ישראל שומר הקדוש ברוך הוא
 אותנו שחם וחלילה לא נחטא באופן שלא יהיה אפשר לתקן, ובבחינה זו
 נקרא השם יתברך אם לישראל שמשגחת על בניה גם בעת קילקולם כמו
 שכתוב בן כסיל כו' אמו, והוא גלות השכינה ששוכן אתם בתוך טומאותם
 ואינו מניחן ליפול חם וחלילה שלא יהיה אפשר לקום, וזה הסמך שסומך
 ה' לנופלים שיהיה זוקף אחר כך לכפופים, היינו שיהיה מידי למסרך כדבר
 המתגלגל שלא יהיה ריסוק אברים:

פרשת שלח

שלח לך כו'. פירש רש"י לדעתך כו' אם תרצה שלח. קשה דכל מקום
 שאמור לשון כזה הוא מצוה, ובזוהר הקדוש פירש לך להנאתך,
 אם יוכל לכנוס כו', ופירש אם יש כו' עץ אילנא דחיי ותמן לא הווי אלא
 הגן עדן דארעא כו', ואינו מוכן וגוף הענין פלא למה שליחות המרגלים,
 וגם אחר כך ליעזר שלח, וכן יהושע, וגם יסתער לב אדם, אנשים כאלו
 אשר העיד השם יתברך עליהם שהם צדיקים וראשי בני ישראל, ואשר
 דיבר השם יתברך עמהם פנים בפנים איך ובמה נכשלו, ובזוהר הקדוש
 פירש דבמדברא זכין למהוי ראשין ובארץ ישראל כו', עיין שם, ועדיין יפלא
 שבשביל כבוד חם וחלילה קשה לומר זה על קדושים כאלו, וגם מה עצה
 היה וגם הלא נראה שהוצרך משה להתפלל על יהושע מעצת מרגלים,
 וכלב להשתטח על קברי אבות שינצל והלא הבחירה ביד אדם, מזה נראה

בעליל שהיה דבר גדול וקשה לנמות לטוב, ובכתוב וילכו ויבואו מקיש הליכה לכיאה שגם הליכתם בעצה רעה, והלא רגע קודם העידה תורה שהיו צדיקים, ופירש מהר"ל בגור אריה, שעל ידי מיעוט האמונה שבקהל שאמרו נשלחה כו' ונעשה שלוחם כמותם, זה גרם להם שמיד נהפכו כשקבלו השליחות עיין שם, ויפלא אם כן מה פשעם, אולם יוכן על פי המדרש הכנסת עצמך לזירא או ניצוח או נוצח עיין שם, כי באמת אותם שהם ראשי בני ישראל או שהם יכולים בנטיותם לטוב להטות לב כל ישראל לטוב, וכמו שכתב הרמב"ם על מלכי בני ישראל על הסרת לבו הקפידה תורה שלבו לב כל ישראל עיין שם, או להיפך באם אינו חזק באמונתו ואינו פועל להטות לבם, הם מטים לבו לדרכם ומפילים אותו ממדרגתו, וזהו שכתוב בפרשת בהעלתך מאין לי בשר כו' לא אוכל כו' לשאת כו', כמו שאיתא בווהר הקדוש כשהיו תלויים כולם בו היה פגם שלהם גדול מאד שהיה נוגע חס וחלילה גם לו, ולכך אמר ואל אראה כו' ולזאת ציוה השם יתברך אספה כו' שבעים איש כו' עיין שם. וכן בר' אלעזר בן ערך אמשך בתרייהו וקרא בספרא החרש היה לבם, שמזה בא לו שלא היה יכול לפעול אצלם, וממילא אמשך בתרייהו. והנה אם היה משה רבינו עליו השלום ודור המדבר באי הארץ בודאי שהיה מתוקן העולם כמו שיהיה לעתיד בלע כו' ורוח כו' אעביר כו', שהרי על גזירה זו אמר הכתוב וישא ידו כו' ולזרותם בארצות, שלולי כן לא היה גלות כלל ואם כן היה תיקון הגמור, אם כן אינו חידוש שכמו שאדם הראשון יצור כפיו של הקדוש ברוך הוא נתעצם סטרא אחרא להחטיאו לאשר היה העת להעבירו לגמרי, וכן בשעת נתינת הלוחות למשה שגם כן היה העת חירות כו' כן ממש בשליחות זה שאלו הצליחו היה התיקון הכולל להעביר כו', ואין חידוש שנתעצמו סטרא אחרא נגדם בכל היכולת להחטיאן עבור

חיותן, והנה ענין דור המדבר היו הנסים והנפלאות נגלים שלא היה באפשרי להכחיש עין בעין כו' וענך כו', וזה נקרא שמש שהאור זורח בתוקף עצום, אולם עיקר המכוון של הבריאה כמו שהוא עולם הזה שטמור ונעלם כבוד השם יתברך, ואף על פי כן החזק והאמונה מאירה בלב ישראל כאלו היה נגלה, וזה נקרא לילה וירח, שעל שם מדת מלכותו יתברך שמו שאחר כל הסתרות וצמצומים מאיר כיתרון האור כו', וזהו שאמר בירושלמי אמונת זה סדר זרעים שמאמין בחי העולמים וזרע עיין שם, לכאורה אדרבה, אולם הפירוש כנ"ל שעושה פעולת הטבע לזרוע ואף על פי כן איננו נופל כלל מאמונתו זה נקרא אמונה, שמאמין בחי העולמים שעולם נקרא על שם העלם אלקותו יתברך שמו, וזה ההעלם הוא קיומו שאינו בטל במציאות אם היה הקדוש ברוך הוא מסלק ההסתר והעלם הזה לא היה שום דבר, ועל כן נקרא חי עולמים שהוא החיות של כל ההעלם כל עולם ועולם כמו שעלה ברצונו יתברך שמו שהעלם שלו יהיה כך ובוה האופן הן העולם הזה הן העולם הבא הן גן עדן וכהאי גוונא, וזה מלכותך מלכות כל עולמים כו' וזה ענין ארץ ישראל שהיה תחת יד כנען, ובני ישראל יבררו וילבנו, גם שיתנהגו על פי טבע כי תבואו ונטעתם כו' כמו שאיתא במדרש שם שלא כמו שהיה במדבר רק ליטע ולזרוע, והוא כנ"ל שיעשו פעולות שעל פי טבע ואף על פי כן תהיה האמונה חזקה ומאירה בלב, כי השם יתברך ברא הטבע באופן זה והוא פלא עוד יותר מהניסים איך כל דבר גדול וקטון צבא השמים וצבא הארץ, כל מין ומין בעל חיים ודומם צומח חי מדבר, יש לו אופן והנהגה מיוחדת, וסדר שסידר לו השם יתברך וכשמתנהגים כן ניתקן גם עולם העשיה כראוי, אולם מסוכן הדרך שלא יפלו מהאמונה וצריך התחזקות גדול ונסיונות, כי כל הסטרא אחרא מתנגד להקדושה הוא למנוע תיקון העולם

העשיה, וזה עצמו ענין טעם שילוח מרגלים שיהיה בדרך פשוט כמנהג עולם על פי טבע, ואף על פי כן תהיה מאירה בלבם האמונה כנ"ל, ודור דיעה שדיבר ה' עמהם פנים בפנים ודבקים בשם הויה ברוך הוא כשיבואו לארץ יהיה יחוד הויה ואדני, וב' עולמות אתכסיא כו' ואתגליא כראוי, ויעשה תיקון הכולל כראוי, לזאת הוצרכו מרגלים אלו להיות צדיקים היותר גדולים וראשי בני ישראל, וילכו באופן שהוא בחינת רגלים דרגא התחתונה ויאיר בהם בחינת ראש, וזה שאמרו בני ישראל נשלחה כו' לפנינו ויחפרו כו', כמו באר חפרוה כו', שבהליכתם בקדושה יקדשו הארץ ויחפרו לפתוח המבוע באר מים חיים שיש בארץ, שיהיה מים נובעים כראוי, שכל טיפה כו' טפיים עולים כנגדו, ועל ידי מיין דיכרין שלהם וחיזוק אמונתם גם שיעשו פעולת הטבע לרגל את הארץ בזה יפעלו שיהיה מאיר קדושת הארץ, שהגם שיבואו לשם פשוטי בני ישראל ימצאו מים חיים כנ"ל, וכמו שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם כו' התהלך בארץ כו' שתהיה נוחה לכבוש לבניו ומיד שהלכו נפלו ממדרגתם מלהיות ראשים, ונעשים בחינת רגלים והיה גסיון, וזה שכתב זוהר הקדוש הכא זכינו למהוי ראשין והתם לא נזכה למהוי ראשין שנפלו מבחינה זו ולא יוכלו ליחד ולחבר ולתקן בחינת ארץ ישראל שנעשו פשוטי בני אדם והיה אצלם פשוט, אם הם נפלו מאמונתם הבהיר כל שכן בני ישראל שיבואו לשם, שלא יתקיימו במדרגתם כראוי, ואחר כך כשבאו לשם כתיב ונהי בעינינו כחגבים וזה היה מה שאמרו שנפלו מחיזוק אמונה, והיו בעיני עצמם כחגבים, וראו את הנפילים כו' שנפלו מלאכי השרת מקדושתם, ואפשר גרם זה מה שאמרו בני ישראל בשנאת ה' אותנו כו', ואלו היו עומדים בגסיון ומתחזקים באמונה אף בחושך, מאחר שהקדוש ברוך הוא ציוה לבא שמה יהיה איך שיהיה אף לירש גיהנם, היו מאירין לכל ישראל. וזה שאמרו יהושע וכלב

אם חפץ כו' אך בה' אל תמרודו, וזה שאמר להם משה רבינו וראיתם היש בה עץ, היינו עץ החיים כמו שאיתא בזוהר הקדוש, היינו אם יפעלו בקדושתם שתתקדש ארץ ישראל בקדושת גן עדן ויהיה שם עץ החיים נטוע, לא יצטרכו לנסיונות וגם הוא יבא שמה, ואם אין והתחזקתם צריך חיזוק שיהיה על ידי נסיונות, ועיקר החסרון היה שהיו חסירין חיזוק אצל עצמן שגם שיושבין בחושך ה' אוד להם, וזה שאמר תרגום יהונתן כד חמא ענוותנותיה דיהושע ברכיה יה יושיעך, היינו שנקרא הושע שתמיד בחינת תפלה שיושיע ה' קרא לנהורא חיוורא כו' אל דמי לך כו' לא ימיש כו' והיה עלול כאן חס וחלילה, והיה צריך כאן עזות דקדושה שיהיה לכו בטוח בה' שוודאי יושיע, לא דרך בקשה, וזה שאמר יהושע כנ"ל:

ולקחתם מפרי כו'. אם היה כראוי היה זה כהבאת ביכורים שהוא הראשית מפרי הארץ שבאו ליד ישראל שיתקדש שמו יתברך ויתהלל קודש הילולים על פרי הארץ, והיה תלוי בראות עיניהם, לתקן חטא חוה ויצמח כו' נחמד למראה, ולמאכל טוב ועץ החיים ועץ הדעת והיא ראתה טוב למאכל ותאווה לעינים, ונחמד להשכיל. ובוודאי היה עיקר השינוי תאווה לעינים וחמדה להשכיל, וזה עירוב טוב ורע. ועל זה הראיה ותקח מפרי כו', ותפקחנה כו' בהבלים דהאי עלמא, והמרגלים היו מתקנים (בראות) בראייתם, וזה שכתוב הטובה היא אם רעה היינו בירור, לא תערובות טוב ורע, וגם אם רעה, יראו הטובה, כמו שבאמת כן, וכן אם רזה, יראו השמינה היא שכן האמת שיכניסו עין טובה בארץ, כוס של ברכה צריך ליתן עיניו בו, ודוד עליו השלום נקרא טוב ראי, יראיך יראוני וישמחו, וטוב עין יבורך יברך, וכשהיו מתחזקים באמונה והיו רואים ארץ הקודש בעין טובה היו מבינים כי מה שהיו מתים הגדולים היה לטובה שיהיו טרודים כו', וכן הכל אף מה שנפלו ממדרגתם הוא נסיון לטובה,